Technische vragen septembercirculaire

Datum indienen: 26 oktober 2024

Datum politieke avond: 5 november 2024

Agendapunt: Septembercirculaire

Onderwerp: september circulaire gemeentefonds

Toelichting:
Ten aanzien van het onderwerp bibliotheekwerk c.q. bekostiging OBGZ[1] heeft de raad de afgelopen jaren (na 2019 voor zover wij konden nagaan) geen informatie of voorstellen ontvangen. In de programmabegroting wordt als kader lokaal beleid aangehaald: 'Visie op bibliotheekfuncties Overbetuwe 2016'. In 2019 heeft de raad ingestemd met een raadsvoorstel om "geen wensen en bedenkingen te hebben tegen het besluit in te stemmen met de uitvoeringsagenda bibliotheekwerk in Overbetuwe 2020-2024."
In 2022 is een stelselwijziging aangekondigd door de staatssecretaris van OCW: een bevorderings-taak zal worden omgezet in een zorgplicht en de bekostiging via het gemeentefonds zal daarbij gaan aansluiten.
In de betreffende Kamerbrief uit 2022[2] is aangekondigd de toevoeging die nu voor bibliotheekwerk via een decentralisatie-uitkering in de septembercirculaire is opgenomen. Voor zover wij kunnen nagaan is er tussen het verschijnen van genoemde Kamerbrief en nu, geen gesprek geweest tussen raad en college over hoe hiermee om te gaan.
Voor 2025 en 2026 is in beide jaren 144.000 euro beschikbaar. Volgens onze informatie hoeft over de inzet van die decentralisatie-uitkering geen nadere verantwoording te worden afgelegd aan het Rijk.

Vraag/vragen:

1. Betekent het onderdeel van het raadsvoorstel om de eenmalige decentralisatie-uitkering openbare bibliotheken in 2025 en 2026 toe te voegen aan de begrotingspost openbare bibliotheken (zonder nadere toezeggingen) dat het verder aan het College is om deze bedragen binnen die post nader te bestemmen, bijvoorbeeld door toevoeging aan de subsidie voor de OBGZ, al dan niet onder gewijzigde prestatieafspraken?
2. Is het juist dat over deze decentralisatie-uitkering geen specifieke verantwoording hoeft te worden afgelegd aan het Rijk? M.a.w. dat deze middelen technisch gezien ook langs andere wegen kunnen worden ingezet dan voor toevoeging aan de subsidie voor de OBGZ (zolang we maar rekening houden met de toekomstige zorgplicht)?
3. Is er al zicht op wat de zorgplicht concreet gaat inhouden en of Overbetuwe daar op dit moment aan voldoet dan wel welke stappen Overbetuwe zal moeten zetten om daaraan te voldoen?
4. Als de raad – bijv. mede met oog op het rondetafelgesprek over de doorontwikkeling van de huiskamers in het algemeen en de huiskamer Heteren in het bijzonder – regie wil houden op de inzet van de tijdelijke middelen van de decentralisatie-uitkering openbare bibliotheken, wat zijn dan technisch gezien de opties waaruit de raad kan kiezen en hoe kunnen die in relatie tot het raadsvoorstel worden vormgegeven?
5. Is het juist dat in de actuele integrale planning (zoals gedeeld met de agendacommissie) geen plannen zijn opgenomen om als College met de raad in gesprek te gaan over c.q. voorstellen voor te gaan leggen tot actualisering of nadere operationalisering van de beleidskaders uit 2016 dan wel een vervolg op de uitvoeringsagenda 2020-2024?

Indiener/fractie: Aad Noordermeer, Burgerbelangen Overbetuwe

---

[1] https://www.obgz.nl/
[2] https://open.overheid.nl/documenten/ronl-82b94fffae4db32332f68a5299771404a857f9c5/pdf

Antwoord(en) ambtelijke organisatie:

1. In de Samenvattende financiële consequenties septembercirculaire 2024 is opgenomen:

   Openbare bibliotheken:

   "In de periode 2023-2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna zal een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak ontvangen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering, om zich op de periode van de zorgplicht te kunnen voorbereiden."

   Wij ontvangen hiervoor in 2025 en 2026 € 144.311. Uitgangspunt is dat we deze bedragen reserveren voor het betreffende doel. Het voorstel is om de besteding van deze post voor te stellen aan de raad in samenhang met de uitvoeringsagenda van de bibliotheek.

2. De uitkering wordt uitgekeerd middels een decentralisatie-uitkering. Dit is een uitkering van het Rijk voor een specifiek doel (wettelijke zorgplicht voor gemeenten ten aanzien van de openbare bibliotheek) die verstrekt wordt via het gemeentefonds en bestedingsvrij is. Over de besteding daarvan leggen gemeenten geen verantwoording af aan het Rijk.

3. Op dit moment bevindt de wetswijziging zich in de consultatiefase[3]. De zorgplicht betekent concreet dat het college met ingang van de wet ten minste één bibliotheekvesteging in de gemeente in stand houdt, met daarbij horende verplichtingen (fysieke collectie en openingsuren/personeelsbezetting). Er zal een uitvoeringsplan komen met de looptijd van 4 jaar waarin de bibliotheek en de gemeente samen optrekken.

4. Zoals hierboven weergeven is het budget vrij besteedbaar voor het doel waarvoor dit bestemd is. In de uitvoeringsagenda, die in het tweede kwartaal van 2025 aan de raad wordt voorgelegd, komt de besteding van deze gelden naar voren.

5. Een Rondetafelgesprek college is inderdaad niet gepland over dit onderwerp. De uitvoeringsagenda is het eerstvolgende geplande voorstel dat het college aan de raad zal voorleggen.

[3] Overheid.nl | Consultatie Wet tot wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen en enkele andere wetten in verband met o.a. een zorgplicht voor gemeenten